

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **OS Tučňák, spolek**, se sídlem Pod Vinicemi 928/9, Plzeň, zast. advokátem JUDr. Lubomírem Procházkou, se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, **za účasti osoby zúčastněné na řízení**: Kinský dal Borgo, a.s., se sídlem Komenského 5, Chlumec nad Cidlinou, zast. Mgr. Šimonem Slezákem, advokátem se sídlem Ulrichovo nám. 3, Hradec Králové, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 4. 2019, č. j. 43 A 11/2019 - 83,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2018, č. j. MZP/2018/500/1283, sp. zn. ZN/MZP/2018/500/289, podaná v rozsahu výroku II. tohoto rozhodnutí; tímto výrokem žalovaný zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 22. 6. 2018, č. j. 055636/2018/KUSK, sp. zn. SZ_055636/2018/KUSK (dále jen „prvostupňové

rozhodnutí“). Pouze pro úplnost lze doplnit, že výrokem I. žalovaný pro nepřipustnost zamítl odvolání obce Hradčany.

[2] Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán I. stupně na základě provedeného zjišťovacího řízení rozhodl podle § 7 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů“), že záměr „*Revitalizace Žehuňského rybníka*“ nemá významný vliv na životní prostředí a nebude posuzován podle zákona o posuzování vlivů.

[3] Zjišťovací řízení bylo vedeno na podkladě oznámení záměru „*Revitalizace Žehuňského rybníka*“ (a zřízení dvou kompostáren na úpravu vytěženého sedimentu v obcích Hradčany a Choťovice), jež učinila osoba zúčastněná na řízení dne 8. 5. 2018. V oznámení záměru osoba zúčastněná na řízení deklarovala objem akumulované vody v Žehuňském rybníce ve výši 3,3 mil m³; připojila také stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny (dále jen „AOPK“) ze dne 18. 12. 2017 vydané podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), v němž se uvádí, že nelze vyloučit významný vliv záměru na příznivý stav předmětu ochrany, celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti (konkrétně na evropsky významnou lokalitu Žehuňsko, jejíž součástí jsou místa s výskytem vrkoče útlého, a ptačí oblast Žehuňský rybník – Obora Kněžičky zřízenou pro ochranu bučáčka malého a chrástala kropenatého).

[4] Správní orgán I. stupně následně zveřejnil informaci o zahájení zjišťovacího řízení, v němž se vyjádřily jednak dotčené orgány, některé záměrem dotčené obce a společnost Galafruit s.r.o. (dále jen „Galafruit“); stěžovatel žádné vyjádření neučinil. Po provedeném zjišťovacím řízení správní orgán I. stupně rozhodl, jak je uvedeno shora. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán I. stupně vycházel zejména z oznámení záměru, přičemž charakterizoval předpokládaný vliv záměru na obyvatelstvo a životní prostředí a vyjádřil se k jednotlivým uplatněným stanoviskům.

[5] Proti rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, v němž namítal, že z prvostupňového rozhodnutí nelze seznat, z jakého důvodu správní orgán I. stupně zařadil rybník do kategorie II. (nikoli kategorie I.) přílohy č. 1 zákona o posuzování vlivů. Při rozloze 258 ha a maximální hloubce 6 m může mít podle stěžovatele rybník objem téměř 15,5 mil m³, přesahuje limit 10 mil. m³, a proto by měl být záměr posouzen obligatorně. Stěžovatel namítl také nedostatečné vyhodnocení vlivu záměru na ptactvo. Upozornil na stanovisko AOPK, podle kterého v souvislosti s realizací záměru nelze vyloučit vliv na příznivý stav předmětu ochrany, zejména negativní vliv na ptačí hnízdiště a stávaníště (tj. území, po němž se pohybují). Podle stěžovatele nebylo z prvostupňového rozhodnutí jasné, jak velký bude zásah do hnízdišť; rovněž není jasné, jaký vliv bude na ptactvo mít hluk 90dB ze sacích bagrů po dobu odbahňování rybníka ve spojení s hlukem ze železniční trati. Stěžovatel rovněž namítl, že se v lokalitě nachází ovocné sady společnosti Galafruit zavlažované vodou odtékající z předmětného rybníka.

[6] Žalovaný ve svém rozhodnutí odmítl výtky týkající se kategorizace záměru. Zdůraznil, že deklarovaný zádržný objem rybníka je 3,3 mil. m³, jak plyne i z platného manipulačního řádu, a že správní orgán I. stupně při zařazení záměru do příslušné

pokračování

kategorie správně vycházel z podkladů předložených osobou zúčastněnou na řízení. Výpočet objemu provedený žalobcem je navíc mylný, neboť dno rybníka z logiky věci nedosahuje ve všech svých částech maximální hloubky. Stanovisko AOPK je pak třeba podle žalovaného pokládat pouze za prvotní sdělení ve věci; samotné posouzení vlivů bylo předmětem právě následného zjišťovacího řízení. Jde-li o intenzitu hluku, pak působení hluku z bagrů a z projíždějících vlaků při dodržení navržených opatření nebude mít na ptací populaci zásadní negativní vliv. K nárokům společnosti Galafruit na odběr vody žalovaný uvedl, že v oznámení záměru se počítá se změnou manipulačního řádu, která bude reflektovat průběh záměru. Navíc, podle současného manipulačního řádu je minimální odtok z rybníka 80 l/s a společnost Galafruit z tohoto potoka průměrně odebírala pouze 2,58 l/s. Nehledě na to, že v době, kdy má být rybník vypuštěn (od října do března), ani nelze předpokládat potřebu odběru vody pro zálivku sadu.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[7] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu, kterou krajský soud zamítl jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Stěžovatel v žalobě prakticky zopakoval své dřívější námitky týkající se kategorizace předmětného záměru, stanoviska AOPK a vlivu hluku. K tomu krajský soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že pokud správní orgán I. stupně vycházel z údajů obsažených v oznámení, jedná se o obvyklý postup, jenž je podstatou zjišťovacího řízení. V této fázi řízení navíc deklarovaný objem Žehuňského rybníka nebyl nijak zpochybněn, neboť stěžovatel před vydáním prvostupňového rozhodnutí žádné vyjádření v tomto směru neuplatnil; učinil tak až v odvolání. Žalovaný se proto zabýval otázkou správnosti kategorizace záměru podrobněji a jeho zdůvodnění posoudil krajský soud jako přezkoumatelné. Věcně reaguje na námitku stěžovatele, zejména poukazuje na nesprávnost jeho výpočtu, resp. na logickou chybu, jíž se stěžovatel dopustil, pokud svůj výpočet založil na tom, že z údaje o maximální hloubce (které může rybník dosahovat např. i jen na jednom metru čtverečním) lze činit závěry ve vztahu k jeho zádržnému objemu. Podle krajského soudu je tak zřejmé, proč správní orgány zařadily záměr do kategorie II.

[9] Pokud jde o význam stanoviska AOPK pro zjišťovací řízení, to bylo podle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny vydáno nikoli ve vztahu „*k záměru*“, ale pouze „*k jeho charakteristice*“. Jedná se tedy o předběžné vyjádření orgánu ochrany přírody, které tím, že nevyloučilo vliv na evropsky významnou lokalitu a ptací oblast, určilo, že musí proběhnout zjišťovací řízení podle zákona o posuzování vlivů. Podstatou stanoviska AOPK je pouze určitý kvalifikovaný odhad ve vztahu k existenci významného vlivu, nikoli jeho prokazování – to je předmětem následného zjišťovacího řízení, v němž se teprve zkoumá, zda je třeba přistoupit k posouzení vlivů podle zákona o posuzování vlivů. Vlastní oznámení záměru nechala osoba zúčastněná na řízení zpracovat až poté, co obdržela stanovisko AOPK, z něhož se dozvěděla, v jakém režimu má postupovat a jaké má mít oznámení parametry.

[10] K možným vlivům záměru na ptactvo pak krajský soud odkázal na obsah oznámení záměru a odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Hlavní negativní vliv na ptactvo bude

spočívat v možnosti rušení ptáků hlukem ze sacích bagrů používaných při odbahňování, které však nebude probíhat nepřetržitě po dobu tří let, nýbrž vždy jen v části roku mimo období hnízdění a v různých částech rybníka. Tato hluková zátěž je navíc srovnatelná s hlukem vlaku pravidelně projíždějícího kolem rybníka, takže lze předpokládat, že jsou na něj ptáci do značné míry adaptováni. Nárůst hlukového zatížení lokality při působení dvou zdrojů o přibližně stejné hodnotě (sacích bagrů a nárazově projíždějícího vlaku) nebude nijak markantní a technické práce budou probíhat etapovitě (jak v čase, tak v prostoru) a jejich vliv se bude vždy projevovat jen v nejbližším okolí. Proto nezasazená část rybníka bude i nadále vhodná pro hnízdění.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[11] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, v níž setrval na své dosavadní argumentaci. Zopakoval, že v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí absentují úvahy, kterými se správní orgán I. stupně řídil při stanovení kategorizace záměru. Toto rozhodnutí je proto v rozporu s § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a tudíž nepřezkoumatelné. Stěžovatel nesouhlasí s tím, že by správní orgán I. stupně nebyl povinen zdůvodnit zařazení záměru do příslušné kategorie posuzování, neboť zařazení záměru je naprosto klíčové pro celé řízení EIA, a proto nesmí být o jeho provedení žádná pochybnost. Uvedené je rovněž v rozporu s § 7 odst. 3 písm. b) zákona o posuzování vlivů, který ukládá povinnost vyhodnotit okolnosti, zda záměr nebo změna záměru svou kapacitou dosahuje limitních hodnot uvedených u záměrů příslušného druhu v příloze č. 1 k tomuto zákonu. Jestliže krajský soud odmítl námitku stěžovatele s odkazem na nesprávnost jeho výpočtu, resp. na logickou chybu, již se dopustil, pokud svůj výpočet založil na údajích o maximální hloubce, postupoval chybně; na místo toho, aby hodnotil správnost tvrzení oznamovatele záměru, hledal nedostatky ve výpočtech stěžovatele. Přestože je málo pravděpodobné, aby hloubka rybníka činila 6 m po celé jeho ploše, neznamená to, že tomu tak být nemůže. Stěžovatel připomněl, že pro jinou kategorizaci záměru stačí, aby výpočet stěžovatele byl správný jen z 64 %. Tuto možnost správní orgány ani krajský soud nijak neprovéřovaly a převzaly závěry oznamovatele záměru (osoby zúčastněné na řízení).

[12] Stěžovatel dále upozornil, že rozhodnutí žalovaného, potažmo správního orgánu I. stupně, je v rozporu se stanoviskem AOPK. Stěžovatel je přesvědčen, že krajský soud stejně jako správní orgány nesprávně posoudil právní otázku dopadu stanoviska AOPK a jeho závěrů pro záměr jako takový. Je sice nesporné, že stanovisko bylo vydáno k charakteristice záměru, nicméně AOPK měla k dispozici všechny informace o záměru, jak je patrné z odůvodnění předmětného stanoviska. Na stanovisku a jeho závěrech nemůže nic změnit ani to, že jde o předběžné vyjádření, neboť významný vliv spočívající ve všech stavebních zásazích do lokality spojených s hlukem a pohybem mechanizace je nesporný a nemůže být jako takový z povahy věci vyloučen ani natolik omezen, aby to mohlo mít dopad na stanovené závěry. Za této situace není podle stěžovatele možné během zjišťovacího řízení dojít k jinému závěru, než že záměr je nutné posoudit v navazujícím řízení, a to plně v souladu s § 7 odst. 3 zákona o posuzování vlivů.

[13] Nesprávný je podle stěžovatele i závěr krajského soudu týkající se dopadů záměru na ptactvo. Krajský soud v napadeném rozsudku vůbec neuvedl, jaké navýšení hlukové

pokračování

zátěže by už bylo markantní a jaký hluk tedy vylučuje přítomnost a hnízdění chráněných ptáčích druhů, přičemž bukáček malý je kriticky ohroženým druhem a chrástal kropenatý silně ohroženým druhem a tedy i „nemarkantní“ navýšení hluku může mít pro tyto druhy fatální následky. Podle stěžovatele si lze dále jen těžko představit situaci, kdy se oba ptáččí druhy budou přesouvat tak, jak budou probíhat práce, neboť oba dotčené druhy jsou extrémně plaché. Lze proto předpokládat, že jejich vyrušení povede k tomu, že zcela opustí danou lokalitu, která je i díky nim předmětem ochrany.

[14] Na základě shora uvedeného stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[15] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že ve zjišťovacím řízení vycházejí příslušné orgány primárně z údajů obsažených v oznámení záměru. Pokud při podání oznámení nevystanou důvodné pochybnosti, není třeba kategorizaci záměru, která je dána samotnou charakteristikou záměru a není předmětem správního uvážení, podrobněji odůvodňovat. V samotném zjišťovacím řízení ostatně žádné pochybnosti o objemu rybníka nevystaly. Žalovaný i krajský soud se touto otázkou blíže zabývali až na základě podaného odvolání, resp. žaloby s tím, že výpočet kapacity naznačený stěžovatelem naprosto neodpovídá faktické podobě dna a sestupných břehů.

[16] Ke stanovisku AOPK žalovaný uvedl, že jeho úlohu interpretuje stěžovatel nesprávně. Předmětné stanovisko pouze určilo, že musí proběhnout tzv. zjišťovací řízení dle zákona o posuzování vlivů a rozhodně z něj nelze bez dalšího vyvodit, že daný záměr má významný vliv na životní prostředí a je třeba jej dále posuzovat v procesu EIA. Žalovaný připomněl, že k následnému vyhodnocení vlivu záměru na uvedenou lokalitu sloužilo i hodnocení vlivu záměru podle § 45i zákona o ochraně přírody zpracované RNDr. L. M., Ph.D., které tvořilo neoddělitelnou součást oznámení a které hodnotilo vlivy záměru s ohledem na rozsah zásahu. Z tohoto hodnocení se podává, že vlivy, které bude mít realizace záměru, lze při realizaci navržených opatření považovat za mírné. Vliv revitalizace na faunu bude pouze krátkodobý, při dodržení navržených podmínek akceptovatelný a ve svém konečném důsledku s významně pozitivním dopadem na celou lokalitu.

[17] Ve vztahu k námitce negativního ovlivňování zvláště chráněných druhů živočichů (ptactva) žalovaný zdůraznil, že dojde-li realizací záměru ke škodlivému zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů, musí oznamovatel disponovat výjimkou ze zákazů dle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. Dále upozornil na nutnost vydání rozhodnutí o odchylném postupu při ochraně ptáků podle § 5b odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny. Navíc, lokalita záměru je součástí národní přírodní památky Žehuňský rybník se specifickým předmětem ochrany, proto je k realizaci třeba i výjimka ze zákazu ve zvláště chráněném území podle § 43 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny a předchozí souhlas podle § 44 odst. 3 téhož zákona. Na základě těchto skutečností žalovaný shrnul, že z pohledu obecného posuzování vlivů na životní prostředí je možné významný vliv záměru na životní prostředí vyloučit. Úlohou zjišťovacího řízení, resp. procesu posuzování vlivů na životní prostředí není tak detailní posouzení vlivu na jeden konkrétní zájem chráněný zákonem, jak požaduje stěžovatel, pokud složkový zákon

(zde: zákon o ochraně přírody a krajiny) obsahuje nástroje k účinné ochraně tohoto zájmu v rámci jiných postupů.

IV. Vyjádření osoby zúčastněné na řízení a replika stěžovatele

[18] Ke kasační stížnosti se vyjádřila též osoba zúčastněná na řízení, která předně odkázala na argumentaci krajského soudu a žalovaného. Nad rámec toho upozornila na personální propojenost stěžovatele se subjekty majícími zájem na výsledku řízení ve věci týkající se revitalizace Žehuňského rybníka, konkrétně se společností Galafruit. Mgr. J. V., který jako předseda spolku jedná za stěžovatele, je členem představenstva společnosti Fio banka, a.s. Předsedou dozorčí rady této společnosti je Mgr. X, jehož manželka Andrea Kopúnová, je jednatelkou společnosti Galafruit sídlící na stejné adrese jako Fio banka, a.s.: V Celnici 1028/10, Praha 1 (a rovněž stěžovatel určuje svou adresu pro doručování na této adrese). Společnost Galafruit je vlastníkem pozemků nacházejících se v blízkosti Žehuňského rybníka a je s osobou zúčastněnou na řízení ve sporu o odběr vody z Žehuňského náhonu (nikoli rybníka). V této souvislosti osoba zúčastněná na řízení poukázala také na obsah odvolání, v němž stěžovatel přímo hájil zájmy společnosti Galafruit.

[19] V reakci na toto vyjádření označil stěžovatel tvrzení osoby zúčastněné na řízení za účelová a nekorektní. Zdůraznil, že byl registrován u Ministerstva vnitra dne 24. 9. 2004, přičemž za celou dobu patnáctileté historie spolku je předmětná věc prvním aktivním zapojením do správního či soudního řízení. Nelze proto usuzovat, že by se v jeho případě mělo jednat o obstrukční či fiktivní spolek. K personální propojenosti stěžovatel uvedl, že předseda spolku se věnuje i činnosti pro neziskový sektor a působí i v jiných neziskových organizacích.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k následujícímu závěru.

[21] Kasační stížnost není důvodná.

[22] Podstatou projednávané věci je právní zhodnocení závěru zjišťovacího řízení, podle něhož záměr „*Revitalizace Žehuňského rybníka*“ nebude dále posuzován podle zákona o posuzování vlivů. Byť jde ve výsledku o jedinou právní otázku, lze její posouzení rozdělit do tří relativně samostatných okruhů odpovídajících námitkám stěžovatele: 1) otázka kategorizace záměru, 2) význam stanoviska AOPK a 3) dopad hluku a zásahů mechanizace na zvláště chráněné druhy ptactva.

V.1 Kategorizace záměru

pokračování

[23] Pokud jde o správnost a zdůvodnění zařazení předmětného záměru do příslušné kategorie podle zákona o posuzování vlivů, Nejvyšší správní soud předně uvádí, že v rámci procesu posuzování vlivů (EIA) se rozlišují dva typy záměrů: i) záměry vždy podléhající posouzení, které jsou taxativně uvedeny v příloze č. 1 zákona o posuzování vlivů jako kategorie I., a ii) záměry vyžadující zjišťovací řízení, v němž se posoudí, zda záměr bude dále posuzován – tzv. *screening* (k tomu viz dále); tyto záměry jsou uvedeny v příloze 1 téhož zákona jako kategorie II. Zařazení záměrů do uvedených kategorií probíhá na základě kritérií stanovených v příloze č. 1 (kritériem je nejčastěji rozsah záměru).

[24] Zařazení nyní posuzovaného záměru je řešeno v bodu 65 této přílohy, z něhož vyplývá, že do kategorie I. jsou zařazeny vodní nádrže s objemem akumulované vody alespoň ve výši 10 mil. m³. Do kategorie II. uvedené přílohy jsou pak zařazeny vodní nádrže s objemem akumulované vody alespoň ve výši 100 tis. m³. V tomto případě byl záměr „*Revitalizace Žehuňského rybníka*“ s ohledem na deklarovaný objem ve výši 3,3 mil. m³ zařazen do kategorie II, tj. jako záměr podléhající zjišťovacímu řízení.

[25] Jestliže stěžovatel namítal, že správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí nezdůvodnil zařazení záměru do kategorie II., pročez je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné, nutno říci, že o rozsahu záměru nevznikly v průběhu zjišťovacího řízení nejmenší pochybnosti. Správní orgán I. stupně vycházel ze zařazení záměru v oznámení (část B.I.1), v němž byl uveden objem rybníka ve výši 3,3 mil. m³. Tento objem, potažmo zařazení záměru do kategorie II. nebyly zpochybněny ani ve vyjádřeních dotčených orgánů, územních samosprávních celků či veřejnosti; pochybnosti vznesl až stěžovatel ve svém odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí. Za této situace nebyl dán důvod v prvostupňovém rozhodnutí podrobně odůvodňovat zařazení záměru do kategorie II. Nelze přehlížet, že požadavky § 68 odst. 3 správního řádu je nutné vykládat vždy ve vztahu k povaze a okolnostem konkrétního případu.

[26] Nejvyšší správní soud se v této souvislosti ztotožňuje s krajským soudem i žalovaným, že při zařazení záměru se z povahy věci vychází primárně z jeho popisu uvedeného v oznámení záměru. Je to totiž sám oznamovatel, kdo určuje povahu, rozsah a další specifika svého záměru; oznamovatel jistě musí vědět, jaký záměr chce uskutečnit. Zásadní roli oznámení lze ostatně odvodit také z § 7 odst. 3 věty první zákona o posuzování vlivů, podle níž platí, že „[z]jišťovací řízení se zahajuje na podkladě oznámení a provádí se podle kritérií uvedených v příloze č. 2 k tomuto zákonu“ (pozn. důraz doplněn Nejvyšším správním soudem).

[27] K tomu lze doplnit, že na odpovědnosti oznamovatele, aby k zjišťovacímu řízení předložil skutečnou podobu záměru, v opačném případě by totiž závěry posuzování vlivů (resp. závěry zjišťovacího řízení) stejně nemohl uplatnit v navazujících řízeních. Správní orgány rozhodující v navazujícím (např. územním) řízení totiž nepochybně musí hodnotit, zda předložený záměr svými parametry skutečně odpovídá záměru posuzovanému podle zákona o posuzování vlivů. Uvedené samozřejmě neznamená, že by měl správní orgán vycházet ze zařazení záměru ze strany oznamovatele vždy a bez dalšího. V případě, že by v průběhu zjišťovacího řízení vyplynulo, že záměr spadá nikoli do kategorie II., ale do kategorie I., výsledkem zjišťovacího řízení by nepochybně musel být závěr, že záměr bude

dále posuzován, neboť jde o záměr podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o posuzování vlivů, jenž podléhá úplnému posouzení vždy.

[28] V tomto případě ovšem o zařazení záměru nepanovaly nejmenší pochybnosti, a pokud je stěžovatel vznesl ve svém odvolání, žalovaný se s nimi stručně, leč přezkoumatelně a logicky vypořádal. Žalovaný jednak odkázal na oznámení záměru, v němž oznamovatel vycházel ze schváleného manipulačního řádu daného vodního díla a zejména pak zpochybnil reálnost výpočtu stěžovatele, když jím vypočítaného objemu nedosahují ani rybníky s větší rozlohou. Doplnil, že dno rybníka je členité a maximální hloubky 6 m dosahuje jen na několika místech. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že ani z pohledu odvolacího řízení nebylo namístě podrobněji zkoumat, potažmo odůvodňovat zádržný objem Žehuňského rybníka za situace, kdy jej stěžovatel zpochybnil na základě prostého matematického výpočtu v podobě násobku rozlohy rybníka a jeho maximální hloubky, aniž by se nad reálností tohoto výpočtu zamýšlel a předložil jakoukoliv oporu pro svá tvrzení (kupříkladu odborné vyjádření nebo podklady týkající se objemu rybníka či morfologie jeho dna). Výpočet stěžovatele lze proto označit za čistě hypotetický a do značné míry účelový. V tomto ohledu není jisté od věci, byť jen nad rámec, upozornit i na vyjádření žalovaného k žalobě, v němž se uvádí, že i největší rybník v České republice – Rožmberk, s téměř dvojnásobnou plochou, dosahuje kapacity jen 6,2 mil. m³.

[29] Lze tedy souhlasit s krajským soudem, že obě správní rozhodnutí jsou přezkoumatelná a je z nich zřejmé, proč byl záměr zařazen do kategorie II. přílohy č. 1 zákona o posuzování vlivů. Jestliže stěžovatel krajskému soudu v kasační stížnosti vytýká, že na jeho výpočet zádržného objemu akumulované vody v rybníce nahlížel stejně chybně jako žalovaný, pak je třeba zdůraznit, že stěžovatel ve své žalobě proti závěrům správních orgánů brojil primárně v rovině nepřezkoumatelnosti; tedy bez toho, aby na argumentaci žalovaného jakkoli věcně reagoval či přinesl nové skutečnosti či důkazy, jež by jeho tvrzení podporovaly. S ohledem na výše uvedené se však ani z věcného hlediska nedá závěrům krajského soudu nic vytknout.

[30] Na uvedeném ničeho nemění ani tvrzení stěžovatele, že odbahněním rybníka se jeho objem dále zvýší. Tato námitka je především zcela obecná, neboť stěžovatel nijak nspecifikoval, jaký dopad má podle něj mít odbahnění rybníku z pohledu zařazení záměru do příslušné kategorie. I kdyby však na tuto námitku Nejvyšší správní soud přistoupil, pak z oznámení záměru (část B.I.2) vyplývá, že ze zdrže rybníka má být vytěženo „jen“ cca 480 tis. m³ sedimentu. Z toho je zřejmé, že ani zohlednění odbahněného objemu nemá z pohledu kategorizace záměru žádný dopad.

[31] Konečně k námitce stěžovatele, že správní orgány záměr nevyhodnotily ve smyslu § 7 odst. 3 písm. b) zákona o posuzování vlivů, podle kterého správní orgány přihlíží i k tomu, zda záměr svou kapacitou dosahuje limitních hodnot uvedených v příloze č. 1 kategorii II., Nejvyšší správní soud uvádí, že i tuto námitku považuje za nedůvodnou a zcela vyvrácenou. Vzhledem k tomu, že limit pro „překlopení“ záměru do kategorie I. činí 10 mil. m³, je zřejmé, že předmětný záměr o objemu 3,3 mil. m³ limitních hodnot ani zdaleka nedosahuje.

pokračování

[32] Stěžovatel dále namítal, že závěr zjišťovacího řízení je v rozporu se stanoviskem AOPK ze dne 18. 12. 2017, vydaným dle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, podle kterého nelze vyloučit významný vliv na evropsky významnou lokalitu, resp. ptačí oblast; stěžovatel má za to, že z tohoto důvodu měl být záměr dále posuzován podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Ani s touto kasační námitkou se Nejvyšší správní soud neztotožňuje, neboť krajský soud i správní orgány posoudily otázku dopadu stanoviska AOPK zcela správně a v souladu se zákonem.

[33] Nejvyšší správní soud nijak nepopírá, že úprava v § 45h a násl. zákona o ochraně přírody a krajiny, jako projev zvýšené ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, představuje určitou nadstavbu ve vztahu k obecnému posuzování vlivů na životní prostředí; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2013, č. j. 5 As 66/2011 - 98, č. 2863/2013 Sb. NSS. To však neznamená, že by měl být význam stanoviska orgánu ochrany přírody – zde: AOPK podle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny vykládán tím způsobem, jak činí stěžovatel.

[34] Podstatou tohoto stanoviska, kterou správně popsal již krajský soud, je předběžné posouzení návrhu (charakteristiky) záměru, jehož cílem není zodpovězení, zda záměr může mít významný vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, ale pouze, zda takový vliv lze s jistotou *a priori* vyloučit; posouzení ze strany orgánu ochrany přírody má proto nutně kvalitativně odlišnou podobu. Pokud stanovisko možný významný vliv nevyloučí, musí být podle § 45i odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny záměr předmětem posouzení postupem podle zákona o posuzování vlivů, a to i v případě, pokud by záměr tomuto zákonu jinak nepodléhal; k tomu též srov. § 3 písm. a) bod 2. zákona o posuzování vlivů, dle něhož se pro účely tohoto zákona se záměrem rozumí „stavby, zařízení, činnosti a technologie, které podle stanoviska orgánu ochrany přírody vydaného podle zákona o ochraně přírody a krajiny mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti“.

[35] Význam stanoviska orgánu ochrany přírody tedy spočívá v podřazení všech tzv. *naturových* záměrů procesu posuzování vlivů; jeho další význam pak spočívá v povinnosti oznamovatele zpracovat též varianty řešení v případě, kdy stanovisko orgánu ochrany přírody nevyloučí významný negativní vliv - viz § 45i odst. 2 věta druhá zákona o ochraně přírody a krajiny, podle níž „[n]evyloučí-li výsledek posouzení podle tohoto odstavce významný negativní vliv koncepce nebo záměru na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je významný negativní vliv vyloučit, nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit; tyto varianty musí být také předmětem posouzení podle tohoto odstavce postupem podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí“.

[36] K tomu je nutno poznamenat, že varianty řešení, resp. zmírnění dopadů záměru na danou lokalitu byly v daném případě – právě v návaznosti na stanovisko AOPK – zpracovány autorizovanou osobou (RNDr. L. M., Ph.D.) a následně byly předmětem posouzení podle zákona o posuzování vlivů přesně tak, jak předpokládá zákon o ochraně přírody a krajiny – v podrobnostech viz dále.

[37] Výsledné posouzení, zda záměr skutečně může mít vliv na evropsky významné lokality či ptačí oblasti, resp. na životní prostředí obecně, je tedy předmětem procesu probíhajícího podle zákona o posuzování vlivů, jehož prvním a základním krokem je právě zjišťovací řízení; v něm se teprve podrobně zkoumá, zda je třeba přistoupit k samotnému posouzení vlivů. Jestliže totiž nejde o záměr uvedený v § 4 odst. 1 písm. a) zákona o posuzování vlivů (záměr spadající do kategorie I.), který je dále posuzován automaticky, proběhne v takovém případě [tj. u záměrů spadajících pod § 4 odst. písm. b) – h) zákona o posuzování vlivů] zjišťovací řízení podle § 7 odst. 2 citovaného zákona. Předmětem tohoto řízení je přitom je posouzení, „zda záměr nebo jeho změna může mít významný vliv na životní prostředí“ (tzv. *screening*), a pokud dojde správní orgán k závěru, že ano, pak také upřesnění rozsahu a obsahu dokumentace (tzv. *scoping*).

[38] V této souvislosti je třeba poukázat na § 4 odst. 1 písm. f) zákona o posuzování vlivů, který stanoví výslovně, že záměry podle § 3 písm. a) bodu 2 téhož zákona (tzv. *naturové záměry*) podléhají posouzení vlivů záměru na životní prostředí, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení. V těchto případech pak k naznačenému *screeningu* podle § 7 odst. 2 zákona o posuzování vlivů přistupuje v návaznosti na § 45h a 45i zákona o ochraně přírody a krajiny též zakotvení povinnosti posouzení, „zda záměr může samostatně nebo ve spojení s jinými mít významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.“ Stanovisko podle zákona o ochraně přírody a krajiny tak svůj význam ve zjišťovacím řízení nepochybně má, pouze však v tom smyslu, že ovlivňuje, z jakých hledisek a v jaké míře má správní orgán daný záměr ve zjišťovacím řízení zkoumat. Neznamená však, že by měl být záměr dále posuzován automaticky. Automatické posuzování zákon o posuzování vlivů zachovává pouze u záměrů spadajících do kategorie I., přesněji řečeno záměrů uvedených v § 4 odst. 1 písm. a) tohoto zákona, bez ohledu na existenci stanoviska orgánu ochrany přírody podle zákona o ochraně přírody a krajiny.

[39] Pokud tedy správní orgán I. stupně dospěl – i při existenci stanoviska AOPK ze dne 18. 12. 2017 – k závěru, že záměr „*Revitalizace Žehuňského rybníka*“ shora popsany vliv mít nemůže, nelze tento závěr označit za nezákonný. Naopak, zákonem předpokládaná posloupnost posuzování záměru z hlediska jeho dopadů do evropsky významné lokality, resp. ptačí oblasti byla zachována, jak je patrné též z vypořádání posledního okruhu kasačních námitek.

V.3 Ochrana zvláště chráněných druhů ptactva

[40] Tento poslední – třetí – okruh kasačních námitek se vztahoval k faktickým dopadům záměru (zejména hluku ze sacích bagrů) na zvláště chráněné druhy ptactva, konkrétně bukáčka malého a chřástala kropenatého. K tomu Nejvyšší správní soud nejprve uvádí, že součástí oznámení záměru je i hodnocení vlivu záměru podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny zpracované autorizovanou osobou – RNDr. L. M., Ph.D., které se podrobně zabývá dopadem hluku a záměru vůbec na danou lokalitu a navrhuje opatření k jejich minimalizaci, vč. rozdělení prací do etap a zajištění biologického dozoru stavby. Výsledkem tohoto hodnocení je závěr, že „*záměr revitalizace Žehuňského rybníka nebude mít významný negativní vliv na předměty ochrany žádných lokalit soustavy NATURA 2000, ani na celistvost těchto lokalit.*“

pokračování

[41] Tento výsledný závěr je z pohledu zdejšího soudu zcela zásadní, jakkoli RNDr. M. připouští mírně negativní dílčí vlivy zvýšené ruchové zátěže ve vztahu k ptačím předmětům ochrany; zdůrazňuje však časové i prostorové rozdělení zásahů tak, aby míra rušení byla minimalizována. A závěrem pak konstatuje, že hodnocený záměr bude představovat ve svém důsledku biologicky pozitivní zásah do prostoru Žehuňského rybníka a do navazujících mokřadních stanovišť.

[42] Z popsaného hodnocení RNDr. M. vycházel i žalovaný, potažmo krajský soud a jejich vypořádání námitek stěžovatele nelze nic vytknout. Oba poukázali na skutečnost, že nárůst hlukového zatížení lokality při působení dvou zdrojů o přibližně stejné hodnotě (sacích bagrů a nárazově projíždějícího vlaku) nebude tak markantní, přičemž intenzita hluku se snižuje se vzdáleností od zdroje působení. Vliv prací se nadto bude vždy projevovat jen v nejbližším okolí, a proto nezasazená část rybníka bude i nadále vhodná pro hnízdění. Pokud nyní stěžovatel namítá, že není uvedeno, jaké navýšení hluku by už bylo markantní, Nejvyšší správní soud uvádí, že takový závěr nebyl úkolem žalovaného ani krajského soudu. Z pohledu míry nárůstu hlukové zátěže lze odkázat na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, z něhož vyplývá, že hladina hluku vzroste z 80 dB na 83 dB. Takový nárůst lze jistě označit za relativně malý, a tudíž nemarkantní. I v ostatním jsou závěry žalovaného a krajského soudu srozumitelné a logické, a proto námitky stěžovatele nelze hodnotit jinak, než jako nedůvodné.

[43] Pro úplnost pak lze připomenout, že závěrem zjišťovacího řízení hodnocení dopadů záměru na zvláště chráněné druhy (nejen) ptactva nutně nekončí, neboť ve hře mohou být případné souhlasy či výjimky podle zákona o ochraně přírody a krajiny, jak ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poznamenal žalovaný (viz bod 17 odůvodnění tohoto rozsudku).

VI. Závěr a náklady řízení

[44] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 poslední větou s. ř. s. zamítl.

[45] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti v tomto řízení nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů nepřiznal.

[46] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti v případě osoby zúčastněné na řízení se opírá o § 60 odst. 5 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Protože v dané věci nebyla osobě zúčastněné na řízení uložena žádná povinnost, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 25. listopadu 2019

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu